[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 583

ਅਬਦੁਲ ਰਸਾਖ

ਬਨਾਮ

ਕੇ. ਪੀ. ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.10863)

ਮਾਰਚ 08, 2018

[ਜੇ. ਚੇਲਮੇਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 - ਐੱਸ.ਐੱਸ 81(1), 86 ਅਤੇ 123(4) - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ.1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਰਜਿਸਟਰੀ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਨੁਕਸਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ (ਆਰ. 210) ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ - ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ - ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਣਗਿਣਤ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ - 18.7.2016 ਨੂੰ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਧਾਰਾਂ - ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਧਾਰ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਗਲਤ ਹੈ - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 81(1) - ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ - ਆਰ..210 - ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 - ਐੱਸ 151 ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.VI, ਆਰ..16 ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.VII ਆਰ.11 - ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 - ਧਾਰਾ 81(3) - ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ - ਜਦੋਂ ਨਹੀਂ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੀਡੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਚਿੱਪ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ

ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ - ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਫ਼ੋਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਚਿੱਪ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ - ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹਨ। ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

1.1 ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ (ਨਿਯਮ 210) ਖੁਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। [ਪੈਰਾ 14] 593-ਡੀ]

1.2 18.7.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਸੁਧਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਮੋਲਹਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਹਾੜ ਅਸਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰੀ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੱਠ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਣਗਿਣਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 18.7.2016 ਨੂੰ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਧਾਰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 81(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 15, 16] [593- ਐੱਫ-ਐੱਚ; 594-ਏ]

2. ਇਹ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ੋਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਚਿੱਪ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਜਾਂ ਚਿੱਪ (ਜੋ ਕਿ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਾਪੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 17, 19] [594- ਸੀ-ਡੀ, ਜੀ]

3. ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੋਟਰ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਹੱਦ 'ਤੇ ਹੀ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 18] [594- ਈ]

ਸਹੋਦਰਾਬਾਈ ਰਾਏ ਬਨਾਮਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਹੀਰਵਾਰ [1968] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 13 – ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾਵਾਨ।
ਮਿਥਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਬੈਦਿਆਨਾਥ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1984) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਐਸ.1 : [1984] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278 – ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਰੁਪਏ।
ਸੱਤਿਆ ਨਾਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਧੂਜਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ । (1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 237; ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਐੱਚ.ਵੀ. ਹੈਂਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (1983) 2 ਐਸਸੀਸੀ 473; ਯੂ.ਐਸ. ਸ਼ਸ਼ੀਧਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਕਰੁਣਾਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 482: [1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 958 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>
[1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 20 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।
(1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 473 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।
[1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 958 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।
[1984] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 278 ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
[1968] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 13 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਪੈਰਾ 16.

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 10863.

2016 ਦੇ ਆਈ.ਏ ਨੰਬਰ 20 ਵਿੱਚ 2016 ਦੇ ਈ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 16.06.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਰੋਮੀ ਚਾਕੋ, ਸ਼ਕਤੀ ਚੰਦ ਜੇ, ਵਰੁਣ ਮੁਦਗਲ, ਚੰਦਨ ਕੁਮਾਰ ਐਮ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਐੱਸ. ਸ਼੍ਰੀਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ. ਯਾਦਵ, ਏ. ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਅਨਮ, ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ੰਕਰ, ਮਾਸ. ਊਸ਼ਾ ਨੰਦਿਨੀ ਵੀ, ਮਾਸ। ਸਥਿਰ ਜੀ. ਨਾਇਰ, ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਪੀ., ਐਡਵੋਕੇਟ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਤੱਥ:

1. 14ਵੀਂ ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਰਾਜ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 16.5.2016 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਡੁਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ 19.5.2016 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ

(ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਉਕਤ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ **3,** ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"**123. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ** - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: -

xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx

(4) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ [ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ], ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜੋ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਝੂਠਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ, ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੋਣਾ

ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

3. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 1.7.2016 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਜਿਸਟਰੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ 11.7.2016 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ 3.7.2016 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ,

ਅਬਦੁਲ ਰਸਾਖ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਪੀ. ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ।

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.]

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18.7.2017 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 151 ਅਤੇ ਆਰਡਰ VI ਨਿਯਮ 16, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਉਕਤ ਕੋਡ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 (1) ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"**86.** ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ। - (1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 81 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 82 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

5. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ 16.6.2017 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ:

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਦਫਤਰੀ ਨੋਟਿਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 1.7.2016 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਈ.ਪੀ. ਦਾਇਰ: 11.07.16"। ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 9.8.2016 ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੋਟਿੰਗ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਅੱਠ ਨੁਕਸ ਗਿਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ, ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ" ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 7.7.2016 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਮਰਥਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਜੋ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਉਹ ਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਬਿਨਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

7. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ II ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"81. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ।—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 100 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 101 ਦੀ [ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)] ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ [ਹਾਈ ਕੋਰਟ] ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ [ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਤਾਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਤਰੀਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ] ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।"

xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx

"[(3) ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਕਾਪੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹਰੇਕ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਹੋਣ ਲਈ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।]"

8. ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"i. ਆਰ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਏ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ii. ਪੰਨੇ 28 ਅਤੇ 29 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟੈਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

iii. ਅਨੁਬੰਧ ਬੀ, ਸੀ, ਜੀ ਅਤੇ ਐਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਐਚ, ਐਮ ਅਤੇ ਓ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਪੈਕਟ ਡਿਸਕ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

iv. ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੀਡੀ ਜੋ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

v. ਅਨੁਬੰਧ ਬੀ, ਸੀ, ਜੀ ਅਤੇ ਐਲ (ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ), ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਸਦੀਕ ਵਿੱਚ "ਉਤਪਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

vi. ਪੰਨਾ 57 ਜੋ ਅਨੁਬੰਧ ਕੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ਅਨੁਬੰਧ ਕੇ -1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਬੰਧ ਐੱਚ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

vii. ਪੀ 35 (ਅਨੁਬੰਧ ਈ /5) 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਖਰੀ ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪੀ.39 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਬੰਧ ਈ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ

viii. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਾਧੂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਅਨੁਬੰਧ ਕਿਊ. ਦੋ ਵਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

i. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ 3.7.2016 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 11.7.2016 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ii. ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੋਣ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ।

iii. ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੀਡੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਚਿੱਪ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਵਾਂਝੇਪਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ।

iv. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਪੰਨਾ 57 ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ 1.7.2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਨੁਬੰਧ ਈ-1 ਅਧੂਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਈ ਦਾ ਅਸਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

10. ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਐਲਾਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕੈਨਵਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

i. ਸੱਤਿਆ ਨਾਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਧੂਜਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ।1 - ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਸੁਧਾਰਨ ਜਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

ii. ਸਹੋਦਰਾਬਾਈ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਹਰਵਾਰ2 - ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਰੀਡਰ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੇ ਨੋਟਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ।

iii. ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਐਚ.ਵੀ. ਹਾਂਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰਸ.3 (ਪੈਰਾ 29) - ਬੈਨਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾਸ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਗਲਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਚੋਣ ਬੈਨਰ ਸਨ

---

[1](1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 237 (ਪੈਰਾ 14)

[2](1968) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 13

- ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੜਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫੈਂਸੀ ਬੈਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰਡਿੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਚੋਣ ਬੈਨਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਬੈਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਫੈਂਸੀ ਬੈਨਰ ਦੀ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਫੋਟੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਲੀ ਅਤੇ ਚਿੱਟੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

iv. ਯੂ.ਐੱਸ. ਸ਼ਸ਼ੀਧਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਕਰੁਣਾਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰ. 4 (ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 32) - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਪੀ ਨਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

v. ਮਿਥਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਬੈਦਿਆਨਾਥ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ 5 (ਪੈਰਾ 11 ਅਤੇ 15) - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ:

"15. ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ:

(1) ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕਲੈਰੀਕਲ ਜਾਂ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ,

(2) ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਲੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਇਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ,

(3) ਜਿੱਥੇ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅੰਤਰ ਹਨ, ਜੋ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਈ ਹੈ,

(4) ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਕਾਨੂੰਨ "ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ

---

[3](1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 473

[4](1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 482

[5](1984) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1

(5) ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 81(3) ਪਵਿੱਤਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਦਾਰ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਚਿੱਪ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਦਾਅਵੇ:

11. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਵੱਲੋਂ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਐਲਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਕਿ "ਈ.ਪੀ." ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: 11.07.16" ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 1.7.2016 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ 5.7.2016 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਅੱਠ ਨੁਕਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 7.7.2016 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ 18.7.2016 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਣਗਿਣਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਮਿਥਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ6)। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਡੀ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀਤਾ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

12. ਅਸੀਂ 16.6.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਸੋਲਾਂ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 7 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"1. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ?

2. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

3. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

4. ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਖੁਦ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ?

5. ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਇਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਗੇ?

6. ਕੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਆਗਿਆਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਅਤੇ 83 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਲੋਕ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ?

7. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 81, 82, 83 ਅਤੇ 117 ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਹੈ?"

13. ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੇ 1.7.2016 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਸਹੀ ਅਭਿਆਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਛੋਟੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14. ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ (ਨਿਯਮ 210) ਨੇ ਖੁਦ ਕੇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਨੁਕਸ ਵੀ 18.7.2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅਨੁਲੱਗ ਅਤੇ ਸੀਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਸਿਰਫ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ।

ਨਤੀਜਾ:

15. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ। 18.7.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਸੁਧਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਫ਼ਤਰੀ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਤਿਲ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਹਾੜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੱਠ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਣਗਿਣਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 18.7.2016 ਨੂੰ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਧਾਰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਫਸਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੋਦਰਾਬਾਈ ਰਾਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਾਂਗ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਡੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਵਾਦ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੋਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਚਿੱਪ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹਨ।

18. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

---

[7] ਉੱਪਰ

[8] ਉੱਪਰ

ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੋਟਰ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਹੱਦ 'ਤੇ ਹੀ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਥਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ8 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਤੇ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਾਈਲ ਨਾਲ ਟੈਗ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ, ਸਾਰੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਗੇ।

19. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਜਾਂ ਚਿੱਪ (ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਾਪੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

21. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ